

Man seer hver Dag, hvorledes Staten i Kraft af sin Stattenshændighed gjør Grib i Folks Lomme og bemægter sig, hvad den Enkelte suurt har erhvervet, men ligeover herfor forekommer det mig mærkverdigt, at man viser en saadan Omhed med Hensyn til Statens Forhold til en Værdi, som de Paagjældende ikke have erhvervet, ikke tidligere have haft, ikke have kunnet paaregne, men som Staten selv skaber ved den Lovforanstaltning, hvorom der her er Spørgsmaal. Naar jeg her gjør denne Sammenligning, er det, fordi jeg finder den ikke uberegtiget, netop naar man hæver sig op over det Standpunkt, hvortil man formeget har villet drage denne Sag ned, nemlig til Spørgsmaalet om sridende Privatrettigheder. At dette er et rigtigt Standpunkt for Betragtningen af nærværende Sag, anerkjender jeg ikke; jeg troer, man maa tage den fra et meget mere almindeligt Standpunkt, og naar man da tager Hensyn til den almindelige Rets- og Billighedsfølelse, som Enhver, der har Sæde i den lovgivende Forsamling, vil vide at anvende, uden at der behøver at være Tale om nogen Jurisprudents, troer jeg ikke, men vil kunne komme til det Resultat, at det enten skulde være uhæderligt eller urigtigt at give en Lov som nærværende. Jeg troer tværtimod, man vil komme til det Resultat, at det vilde være uforstandigt at bortgive disse Værdier for Intet.

Formanden: Jeg troer at burde bemærke, at jeg ikke har forstaaet den ærede 5te Landstingsmand for 1ste Kreds (Melchior) saaledes, at han betegnede den Fremgangsmaade, der vil følge af Lovforslagets og Udvalgets Forslag, som uhæderlig. Jeg vilde i saa Fald ikke have ladet det gaae hen uden Indsigelse.

Brock: Jeg er fuldkommen enig med den ærede Ordfører i hans Ytringer om, at der ikke i nærværende Sag er Spørgsmaal om nogen privat Ret, som Cierne af de ompurgte Grunde skulde kunne gjøre gjældende ligeover-

for Staten. Jeg er fuldkommen enig med ham i, at saaledes kan Spørgsmaalet ikke stilles, men at det maa stilles derhen, om der ikke maa siges at være, som han kaldte det, et Retsfærdighedskrav fra deres Side, der gjorde, at Lovgivningsmagten maatte have Betænkelse ved at give sin Stemme til at ordne disse Ciernes fremtidige Retsforhold saaledes, som Lovforslaget tilsigter; men jeg seer rigtignok ikke, at Spørgsmaalet derved egentlig rykker sin Afgjærelse synderlig nærmere. Spørgsmaalet er det, om den lovgivende Magt efter Retsforholdets Bestaenighed kan ansee det for forsvaret at paalægge disse Ciere, naar Fæstningen ophører at eksistere, at yde et Vederlag for den frie Benyttelse af deres Eiendomme. I saa Henseende maa det vel mærkes, at man gjør sig skyldig i en ligefrem *petitio argumenti*, naar man siger, at Staten eier et Actio, at Staten er i Besiddelse af en Værdi, som det vilde være uforstandigt, om den bortgav uden noget som helst Vederlag. Det er netop det, der skulde bevises; det, der skulde godtgjøres, er, at Staten eller rettere Forsvarsvæsenet, Krigsministeriet, noget Dieblit har besiddet Noget, der kunde omsættes i Penge, der kunde fremsættes som Værdier, der kunde bringes paa Markedet. Om et privatretligt Forhold er her jo ganske vist slet ikke Tale, og jeg troer, at man kan rette den ærede Ordførers Bemærkninger i saa Henseende imod det Standpunkt, som Ministeriet hidtil har indtaget i denne Sag. I Lovforslagets Motiver har man villet søge den lovgivende Magts Berettigelse til at fordrø det ompurgte Vederlag deri, at der fra Statens Side i sin Tid skulde være ydet de paagjældende Ciere en Erstatning. Man sagde: Saa have vi jo et ligefrem privatretligt Krav paa, at denne Erstatning tilbagebetales Staten, naar disse Indskrænkninger heves. Jeg troer, at Ordføreren har Ret i, at det er umuligt at see Sagen saaledes, og Udvalgets hele Betænkning taler derfor heller ikke med et Ord om denne formeentlige Erstatning. Jeg tør vel derfor lade denne Side af Sagen ganske ligge.